

Yttrande över remiss - Biojet för flyget (SOU 2019:11)

Region Sörmland har erbjudits möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Vid ökad efterfrågan av biobränsle ökar även priset, vilket innebär att det är viktigt att använda de förnyelsebara bränslena på ett sådant sätt att den totala miljövinsten blir så stor som möjligt oavsett i vilket eller vilka transportslag drivmedlen används. För att undvika en långsiktig låsning till vissa typer av bränslen bör förslagen också gynna användning av andra typer av bränslen men med jämförbara prestanda vilka också ger minskade miljöbelastningar.

Strävan att skapa en överflyttning av flygets transportarbete till andra innebär att investeringar behövs i både den infrastruktur som överflyttningen sker till och i själva transportslaget för att t ex undvika ytterligare trängseffekter i de miljövänligare transportslagen. Sannolikt kommer därför över tid även kostnadsökningar att ske i de andra transportslagen vilket medför att eftersträvd överflyttningseffekt inte blir så stor som ursprungligen avsågs.

De möjligheter som digitalisering och utvecklingen av snabbt bredband skapar utgör också bra förutsättningar för att möten kan genomföras på andra sätt än att flyga till delar av Sverige och världen som inte går att nå med hållbara färdmedel. Utformningen av styrmedel bör därför premiera en förändring åt detta håll. Även på detta område behövs ett systemperspektiv så att stora delar av Europa går att nå digitalt. På regional nivå pågår redan en rad aktiviteter vilka har till uppgift öka tillgängligheten till snabb digital teknik. Dock behöver den digitala tillgängligheten vara lika i berörda geografiska områden så att digitala möten på allvar kan konkurrera med fysiska.

Det är önskvärt att på olika sätt ta vara på och värna trenden att ”svemestra eller hemestra”, dvs en positiv ökande trend för flera besöksmål i Sverige eller nära Sverige, för att på så vis påverka antalet flygresor.

Utredningen föreslår också att utökad nattågstrafik bör utredas. Region Sörmland anser att en sådan utredning inte skall avgränsas till uteslutande nattågstrafik utan till att omfatta ett bredare perspektiv t ex ändrade resvanor mm.

Utredningens förslag nr 6 bör utökas till att också innefatta utnyttjandet av dagens olika system och metoder för förändring som redan finns, t ex klimatklivet m fl. På så vis åstadkommer man en förbättrad överskådlighet över dagens åtgärder och system vilka på olika sätt gynnar en minskad klimatbelastning i jämförelse med införandet av nya åtgärder, förutsatt att det inte är absolut nödvändigt.

Utredningen har måst förhålla sig till ”systemgränser” för att kunna mäta utsläpp av växthusgaser från ”svenskt” flygresande. Transportslaget flyg är ett transportslag som inte bara är begränsat till nationella geografiska gränser. Av denna anledning bör utredningen också överväga att lämna förslag på att utreda hur en utveckling av dagens modell med ”systemgränser” även internationellt bör kunna utvecklas. Syftet är att hitta metodiker så att förslag vilka har positiv miljöpåverkan även på en bredare systemnivå kan tas omhand och genomföras över nationella gränser. Planeten jorden är ett slutet system där en åtgärd på ett ställe påverkar hela systemet i mindre eller större grad. Utredningen för ett resonemang runt bunkerbränslen vilka inte skall omfattas av reduktionsplikten som en direkt konsekvens av dagens använda modell med ”systemgränser”. För ett transportslag som flyg och även sjöfart behöver samma eller liknade typer av åtgärder övervägas mellan flera nationer för att också på en planetär nivå uppnå goda resultat avseende en minskning av miljöbelastningen i jämförelse med dagens situation. I arbetet om ett övergripande åtgärdsprogram och regelverk som görs inom ramarna för ICAO arbetet finns också behov av konkreta mekanismer som utifrån internationell rätt gör det möjligt att genomföra likartade miljöåtgärder i flera länder och/eller inom unioner av stater.

Utredningen bör också överväga att utnyttja de stimulansverktyg som redan finns till att bland annat påverka både utveckling och produktion av nya och ökade volymer av befintliga biodrivmedel. Rätt utformade kan åtgärderna också stödja både kommunal och regional utveckling genom att förutsättningar för nya industrigrenar skapas och därmed också t ex nya arbetstillfällen. Genom att aktivt stödja en sådan utveckling gynnas förutom ett minskat nettotillskott av kol i olika former till det planetära systemet, även en nationell och regional utveckling i form av nya arbetstillfällen i nya eller utvecklade industrigrenar inom eller i angränsande områden. En ytterligare aspekt är att de innovationer som skapas sannolikt indirekt också kommer att påverka andra områden i samhället positivt. Teknikutvecklingen går fort och det är därför viktigt att inte de styrmedel som övervägs i praktiken blir de facto begränsningar genom att premiera olika specifika och detaljerade åtgärder inom ett eller flera områden.

Utvecklingen inom transportslaget flyg skapar möjligheter för en, för både samhälle och miljö, positiv teknikutveckling gällande bränslen, energieffektivitet samt själva flygfarkosten. Åtgärder som skapar incitament till förändring bör sättas in tidigt i alla led, redan i tillverkningsleden och inte bara i form av uppdrag och stöd till grund- och tillämpad forskning.

Sammantaget finns en hel rad olika åtgärder vilka bör sättas samman till ett eller flera åtgärds paket i syfte att minska klimatavtrycket från transportslaget. Ett styrmedel bör förutom inriktning mot själva bränslet också gynna utvecklingen på andra direkt och indirekt berörda områden vilka har kopplingar till transportslaget. På så vis uppnås bredare lösningar för att minska klimatpåverkan från flyget men också en ökning av andelen olika förnyelsebara drivmedel samt sannolikt även en minskning av energiförbrukningen.

REGION SÖRMLAND

Jan Grönlund
Regiondirektör